

BESLUT
2013-08-26

Dnr: 2013-01403

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 26 februari 2013

Saken

Bosättning

Nämndens beslut

Nämnden beslutar att NN har rätt till studiemedel. Det ankommer på CSN att pröva ansökan i övrigt.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel för studier i Polen med start den 21 februari 2013 och uppgav att hon varit bosatt i Polen mellan 2006 – 2010 och att hon då genomförde sina gymnasiestudier. Hon flyttade tillbaka till Sverige i december 2010 och återvände sedan till Polen för att i oktober 2012 börja studera.

CSN avslog ansökan med hänvisning till att NN inte kan undantas från kravet på bosättning i Sverige enligt EU-rätten. CSN anförde vidare att NN bor i Polen och att hon inte arbetar i Sverige. CSN bedömer därför att NN inte kan ses som migrerande arbetstagare i Sverige enligt EU-rätten.

NN överklagade den 22 mars 2013 beslutet och anförde att det endast saknas tio veckor för att hon ska uppfylla bosättningskravet och att hon under dessa tio veckor inte kunde förflytta sig från Polen på grund av sjukdom, diskbråck, och sjukskrivning. Hon studerar på heltid med en individuell studieplan och en del kurser ges i form av distansundervisning varför hon kan bo både i Polen och i Sverige.

CSN överlämnade ärendet med yttrande den 8 april 2013 och inkom den 22 april med ett tilläggsyttrande avseende frågan om de nationella bosättningsreglerna i NN:s fall. NN inkom den 25 april och den 10 juni 2013 med synpunkter i anledning av CSN:s yttrande.

Den 19 augusti 2013 inkom CSN med ett tilläggsyttrande med EU-domstolens förenade mål C – 523/11 och C – 585/11 Prinz och Seeberger i beaktande. CSN anförde i huvudsak att CSN bedömer att bosättningskravet i sin nuvarande

utformning inte kan tillämpas på en del svenska medborgare som ska studera inom EU och som inte uppfyller kravet på bosättning på grund av att de tidigare har utnyttjat sin fria rörlighet inom EU. Detta förutsatt att tillämpningen av kravet hindrar personen från att utöva sin rätt att röra sig inom EU, att personen har tillräcklig anknytning till Sverige och att hans eller hennes samhällsintegration i Sverige är styrkt. CSN anser att NN inte självklart kan anses vara en sådan unionsmedborgare som, genom tillämpningen av kravet på bosättning för att få svenskt studiestöd för studier i annat EU-land, hindras från att utnyttja sin fria rörlighet enligt artikel 21 FEUF och att överklagandet därför bör avslås.

NN har getts möjlighet att komma in med synpunkter på CSN:s yttrande.

Av utredningen i ärendet framgår bland annat att NN är född i Sverige har gått grundskolan i Sverige och att hon flyttade till Polen med sin mor den 15 juni 2006 och gick gymnasiet där samt att hon kom tillbaka till Sverige den 17 december 2010. Därefter har hon återvänt till Polen under andra halvåret 2012 för att studera.

Författningsbestämmelser m.m.

Svenska nationella bestämmelser

Av 3 kap. 23 § första stycket studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas för studier utanför Sverige om den studerande har varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under de senaste fem åren.

I 12 kap. 4 – 6 c §§ CSNFS 2001:1 uppräknas olika situationer då en person kan anses bosatt i Sverige trots att han eller hon lämnat landet.

Enligt 12 kap. 6 b § CSNFS 2001:1 ska andra personer än de som anges i 4 – 6 a §§ anses vara bosatta i Sverige om det finns synnerliga skäl.

EU-rätten

I artikel 21 FEUF anges bland annat följande.

1. Varje unionsmedborgare ska ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförandet av fördragen.

Nämndens bedömning

NN har inte varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under de senaste fem åren. För att hon ska kunna beviljas studiemedel för studier i Polen krävs därför synnerliga skäl. Sådana synnerliga skäl har inte framkommit. NN kan därför inte få studiemedel för studier i Polen enligt nationella regler.

EU-domstolen anförde i sitt avgörande den 18 juli 2013 i de förenade målen C – 523/11 och C – 585/11 Prinz och Seeberger att det får förekomma krav på anknytning och integration men att det avseende det i målet prövade tyska bosättningskravet var fråga om en allt för generell begränsning som utgjorde hinder mot den fria rörligheten och att det istället bör ankomma på den nationella domstolen att avgöra den verkliga graden av anknytning. Detta innebär enligt nämndens mening också att det svenska bosättningsvillkoret för studiemedel inte generellt kan tillämpas vid bedömningen av en unionsmedborgares rätt till studiemedel. Fråga är då om NN har tillräcklig anknytning till Sverige för att kunna härleda rätt till svenskt studiemedel ur EU-rätten. Några av de faktorer som därvid kan vägas in, och som finns uppräknade i det aktuella avgörandet från EU-domstolen är, om den sökande är medborgare i landet och genomfört en betydande del av sin skolgång där. Även faktorer som familjeband, anställning, språkkunskaper eller andra sociala eller ekonomiska band kan visa sådan anknytning.

NN är svensk medborgare. Hon är född i Sverige och har genomfört grundskolestudier i Sverige. Hon flyttade år 2006 till Polen och har därefter återvänt till Sverige 2010 men lämnade sedan åter landet för studier i Polen efter att ha vistats här i vart fall ett och ett halvt år. NN får mot denna bakgrund sammantaget anses ha sådan samhällsanknytning till Sverige att hon kan härleda rätt till svenskt studiemedel från EU-rätten trots begränsningen i nationell rätt gällande krav på viss bosättning. Det får ankomma på CSN att pröva ansökan i övrigt.

Robert Dalman

Christina Sundström

Beslutet har fattats av Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Robert Dalman, direktör, samt ledamöterna Johan Borre, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Kristina Salenstedt Linder

Föredragande: Christina Sundström

Kopia till CSN

Kopia till CSN, Rättsavdelningen